

Saaremaa koolinõunik

JUHAN KOPPEL

(Üks hilinenud juubelikirjutis)

o Heino Kermik o

2.

1986. aasta 24. augustil sai sada aastat Juhan Koppeli sünnist. Heitkem nüüd, olgugi hilinenult, põgus pilk tubli koolimehe elukäigule, tööle. Huvitavat lisateavet tema kohta võime leida käesoleva loo lõppu lisatud mälestuste- ja päevikukatkenditest 1919. aastast ning väljavõtteist koolinõuniku 1936. aasta tööalasest päevaraamatust.

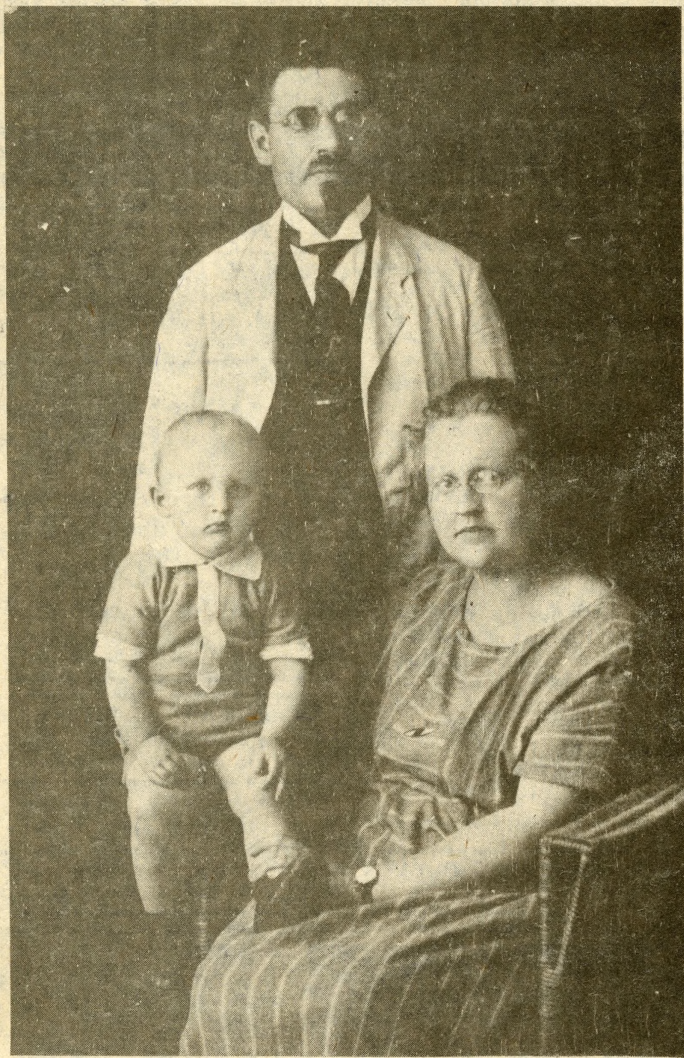
Juhan Koppeli lapsepõlve kohta Püha kiriku lähedal väikeses Õerde mõisatöölise majas on tema abikaasa öelnud:

«Raudvarana asus sellel õuel imehea veega vibuga kaev. Õues kasvasid veel mõned ilusad vahtrad. Maja ümber oli kiriku-mõisa maa ja ka isa ja ema kuulusid mõisale — nad olid põlised mõisa töölised ja ka väike Juku oli suveti mõisa seakarjas.»

Lugemine oli poisil varakult selge, 10-aastasena astus ta Püha kihelkonnakooli. «Kui see oli läbi, ütles isa: «Nüüd hakkame mõlemad mõisas tööl käima ja teenime 2 mehe eest ja meil on kergem elada.» Kuid Jukul olid peas juba uued plaanid: «Lähen Kaarma seminaari — tahan edasi õppida, tahan õpetajaks saada.» Isa ütles: «Mine ja ära tule enam tagasi — siiski andis kaasa ühe suure leivapätsi ja karbi silkusi. Siiski isa süda sulas poja suure püüdluse jõul. Neid silgukarpe ja leivapätsi andis ka edaspidi isa, aga rohkemaks abiks ei olnud isal jõudu.»

Esimene õpetajakoht (kooli juhataja-õpetaja) oli Juhan Koppelil Ilpla algkoolis (1903—1905). Seejärel lõpetas ta Haapsalu linnakooli juures pedagoogilised kursused. 1907. aastal oli ta uuesti õpetaja — Jõksi algkoolis (Kooraste vallas). Õppimine ja koolitöö kestsid, leivaraha tuli tal aga teenida suviti kraavihallina mandril või Riias tänavaid sillutades. 1912. aastal juhatas-õpetas ta Pihtla valla Kailuka algkoolis ja seejärel Vätta ministeeriumikoolis (kuni 1915. aasta augustini). Seejärel viis tee jälle mandrile. Maailmasõjast pääses ta küll viletsa silmanägemise tõttu, ent õpingujanus siirdus J. Koppel Moskvasse õppima. Ta täiendas end sealses pedagoogilises instituudis ja astus põllumajanduse akadeemiasse. Ent ajad olid ärevad ja segased. 1918. aastal tuli ta tagasi Eestisse, astus ka veel Tartu Ülikooli.

1918. aastast kuni 1920. aastani oli J. Koppel Tartu Kõrgema Rahvakooli õpetaja. Ja sealt tõi tee tagasi koju. Maa ja rahvas ootasid temalt nüüd jõukohast tööd. 1920. aastal määras haridusminister Juhan Koppeli Saaremaa koolinõunikuks.

Juhan Koppel abikaasa ja esikpoja Vainoga.

(Järgneb.)